

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

Pedagógustársadalom: a pályaválasztástól a társadalmi megbecsülésig

Az adatfelvétel első körben történő általános kiértékelése leíró jellegű ismertetésre kínál lehetőséget. Minden itt megemlített témakörben egész sor további részelemzés végezhető képzési szintek, a lakhely típusa, térségek, szakmai terület, életkor stb. szerint, illetve más kérdéskörökre adott válaszok összefüggéseiben is. Ezek a célirányos részelemzések sokféle belső tagolódást is mutathatnak, amelyek különböző szintek szerint hasznosak lehetnek majd szakpolitikai programok vagy egyéb fejlesztési beavatkozások tervezői, kivitelezői számára. Első lépésében a rendszer egészének fontosabb jellemzőire hívjuk fel a figyelmet. Az összefoglaló kijelentések és adatsorok hasznosak lehetnek a pedagógus társadalomról alkotott szakmai, hivatali és társadalmi tudások korrekciója vagy tartalmi árnyalása szempontjából, és nem utolsósorban a rendszer egészére irányuló stratégia tematizáció megalapozásában.

Tekintettel a rendelkezésre álló információk nagy mennyiségére és tartalmi sokféleségére a bemutatás csupán jelzésszerű lehet. A válaszok ötfokú skálán oszlanak meg, ebből a két alsó kategória teljes mértékben vagy részben nemleges, a középső megengedő (is-is), a két felső részben támogató vagy teljes mértékben támogató jellegű. Az adatokat három csoportba összevonva ismertetjük (nemleges, is-is, támogató), és jelezzük azt, hogy adott esetben a megengedő és a biztos válaszok között lényeges eltérés is lehet. A részelemzések keretében minden esetben kitérünk az ilyen jellegű különbségekre is, jelen bemutatóval a rendszerszintű trendek és arányok jelzése volt a célunk.

A kutatómunka egyik legfontosabb, de minden bizonnyal legtöbb következtetéshez vezető eredménye az a megfigyelés, hogy a felvett kérdésekre kapott válaszok a három nagy régióban (Partium, Közép-Erdély, Székelyföld) nagymértékben hasonlóak. Hangsúlyozzuk, hogy ez a kutatás nem az oktatói-nevelői munka gyakorlatára irányult, hanem a **viszonyulások, attitűdök, álláspontok feltérképezésére**. Arra törekedtünk, hogy a kisebbségi oktatási rendszerben dolgozók pedagógusi habitusáról alkossunk képet, beleértve az oktató-nevelői és a társadalmi szerepeket egyaránt. A térségek szerinti adatsorokban mutatkozó strukturális megfelelések (sok esetben egybeesések) arra engednek következtetni, hogy **a romániai magyar pedagógustársadalom a vártnál (a feltételezetttnél) jóval nagyobb mértékben egységes**. A feltételezés forrása természetesen nem egyéb, mint az a gyakran és sokféle formában felbukkanó narratíva, hogy a romániai magyar népesség/közösség/társadalom folyamatosan kisebb területi egységekbe, csoportokba tagolódik, a dezintegrálódás tartós folyamat, az egységesítő keretek száma vagy funkciója csökken, és ebben a folyamatban a romániai magyar iskolarendszer, a pedagógustársadalom miért lenne kivétel?

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

Kutatási eredményeink alapján úgy véljük, hogy ez a habituális egybeesés/azonosság az oktatási rendszer nagyon jelentős endogén értéke, amely az országos rendszeren belüli “saját mozgástér” keretei közt elvben rendszerszintű vagy kisebb léptékű szakmai tervezésekre és cselekvési programokra ad lehetőséget.

1. Pályaválasztás

A pedagógusi pálya választásával kapcsolatos kérdéscsoport adatsorai azt jelzik, hogy ebben a társadalmi közegben **határozott, stabil pályakép áll a pályaválasztások mögött**. A pályaválasztások nagy része mögött határozott egyéni döntés áll, ebben a legnagyobb szerepet a gyerekekkel való foglalkozás igénye/szándéka játssza. Ezt az állítást erősíti az a tény is, hogy a pálya elhagyást tervezők aránya kicsi, illetve nagyon jelentős azok aránya, akik hosszabb ideje vannak a rendszerben. A határozott és stabil pedagógus pályakép megléte mellett szól még az az érv, hogy a válaszolók az oktatói-nevelői szerephez kapcsolatosan legfontosabb feladatnak az anyanyelv ápolását és a nemzeti kultúra átadását tartják. Ez a komponens vélhetően – explicit vagy implicit módon – a pályakép fontos eleme.

Mindez azt jelzi, hogy ennek az elitesopornak a rekrutációs folyamatai a rendszer egészét erősítő, támogató módon működnek, és ez minden kétséget kizáróan pozitív jellemzője a rendszernek. Ez a kutatás nem adhat választ arra, hogy ennek a határozott és stabil pályaképnek a rekrutációs szerepe ma változik-e vagy sem.

Milyen mértékben játszottak szerepet a pedagógiai pálya választásában az alábbi tényezők?

	Kismértékben + inkább kismértékben				Is-is				Inkább nagymértékben + nagymértékben			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Szülők javaslata	53,7	55,0	55,0	54,8	20,8	21,8	19,6	20,2	25,4	23,2	25,3	25,0
Tanárok javaslata	51,9	54,2	55,5	54,6	19,1	18,3	18,7	18,7	29,0	27,5	25,8	26,7
Szeret gyerekekkel foglalkozni	1,5	1,4	2,5	2,2	4,2	4,5	3,9	4,0	94,3	94,1	93,6	93,8
Tanár mintakép	20,7	25,2	26,1	24,9	22,2	22,0	22,4	22,3	57,0	52,8	51,5	52,8
Család Mintakép	65,4	71,7	69,1	68,8	7,8	7,0	8,9	8,4	26,8	21,3	22,0	22,9
Ez volt inkább elérhető	63,8	62,2	64,4	64,0	16,0	16,5	15,4	15,6	20,2	21,3	20,2	20,4

Miként vélekedik az alábbi pályaváltási opciókról?

	Igen				Nem				Nem tudom			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Nagy valószínűséggel ezen a pályán maradok	85,4	79,9	84,4	84,0	2,0	2,0	1,8	1,9	12,5	18,1	13,8	14,1
Változtatok, amint jobbat találok	6,5	9,4	7,7	7,7	70,8	65,0	68,7	68,6	22,7	25,6	23,6	23,7
Anyagi okokból változtatok	5,5	8,2	6,4	6,5	74,3	69,4	73,9	73,3	20,2	22,4	19,7	20,2
Ha lehet, más intézményben	6,3	7,2	6,8	6,8	74,5	74,1	77,1	76,2	19,2	18,7	16,1	17,1

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

szeretnék dolgozni												
--------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Az anyanyelv és a nemzeti kultúra szerepe

Az iskola és a pedagógusi tevékenység alapvetőnek számító oktatói-nevelői feladatköre mellett a kisebbségi rendszerben **hangsúlyosan nagy szerepet kap az anyanyelv ápolása/védelme, illetve a nemzeti kultúra átadása.** A kisebbségi oktatásnak ezt a többlet funkcióját rendszerint a közbeszéd és a hivatalos, illetve a szakmai diskurzus is hangsúlyozza, ennek ellenére a pedagógusok részéről a közel száz százalékos igenlő válasz meglepőnek számít. A nagyon magas említési százalékarány arra is utalhat, hogy ennek a funkciónak a fővállalása a pedagógusi munkában valamiféle **hajtóerőként működik** olyan esetben is, amikor a munkavégzés egyéb feltételei (adminisztratív terhek, hiányos tananyag- és taneszköz ellátottság, nem megfelelő javadalmazás stb.) nem kedvezőek vagy nem az elvárások szerint alakulnak. Azzal is számolhatunk, hogy az anyanyelv ápolásához és a nemzeti kultúra átadásához kapcsolódó funkciók a kisebbségi oktatási rendszer egészének vagy egy-egy részletének szintjén identifikációs és legitimációs szerepkört is betöltenek. Ezzel kapcsolatban célszerű jelezni azt, hogy az oktatási rendszerben megjelenő identitás komponensek (legyen szó az egész rendszer, egy iskolatípus vagy egy intézmény identitásáról) nem csupán a szimbolikus vagy a mentális elhatárolódás hordozóiként működhetnek, hanem - megfelelő menedzsment és programcsomag esetén – a fejlesztést támogató endogén erőforrásként is.

Véleménye szerint mennyire fontosak a kisebbségi társadalomban az iskola alábbi funkciói?

	Kismértékben + inkább kismértékben				Is-is				Inkább nagymértékben + nagymértékben			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Az anyanyelv ápolása, védelme	0,5	0,9	0,6	0,6	1,8	1,8	1,4	1,5	97,7	97,3	98,0	97,8
A nemzeti kultúra átadása	1,5	1,3	1,3	1,4	3,8	4,5	5,0	4,7	94,7	94,2	93,7	94,0
Történelmi tudat megalapozása, erősítése	2,6	3,7	3,1	3,1	13,8	11,5	11,2	11,8	83,6	84,8	85,6	85,1
Helyismeret, településtörténet	3,8	2,5	3,3	3,3	17,3	14,6	12,9	14,1	78,9	82,9	83,7	82,6
Szerepvállalás a város/falu életében	3,6	3,9	3,0	3,3	14,5	11,7	12,2	12,6	82,0	84,4	84,8	84,2

3. Túlterheltség, működési korlátok

A pedagógusok terheltségének (túlterheltségének) kérdésköre ritkán jelenik meg a közbeszédben vagy a szakpolitikai tematizációban. Ez alól kivételt gyakorlatilag csak a javadalmazással kapcsolatos témakör képez. Ebben minden bizonnyal közrejátszik több, a pedagógusok munkájával kapcsolatban kialakult társadalmi előítélet is (például: nem nehéz, „úri” mesterség, ha nehéz a helyzet, akkor is tanítani kell stb.) A kisebbségi oktatási rendszer esetében a túlterheltség kérdését részben eltakarhatja az is, hogy a többletként jelentkező,

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

magas társadalmi presztízsű társadalmi funkciókhoz (anyanyelv ápolása, nemzeti kultúra terjesztése, lokális társadalmi szerepvállalás) „nem illik” a túlterheltséggel kapcsolatos diskurzus.

Kutatásunk adatai azt jelzik, hogy a **pedagógustársadalomra jellemző a túlterheltség érzése, hangulata**. A legfontosabb negatív tényező az adminisztráció mértéke (a megkérdezettek több mint 90 százaléka jelzi ennek a kérdésnek a fontosságát), de a táblázatban feltüntetett többi tényező szerepe is jelentős. A megkérdezett 70 százaléka van azon a véleményen, hogy a munkahelyi stressz és túlterhelés a munkáját jelentős részben vagy nagymértékben nehezíti. Érdekes és fontos adat, hogy a generációs különbségek ebben a vonatkozásban nagyon alacsony mértékű említést kaptak. A túlterhelés és a stressz kérdése – a pedagógusok munkájához kapcsolatosan – a szakmai vizsgálatokban már hosszabb ideje előtérben van, székelyföldi vonatkozásban egy készülő doktori munka adatfelvétele foglalkozott célirányosan ennek a jelenségnek a mérésével¹. Ez a téma nyilván nem kisebbség specifikus kérdés, az adminisztratív és egyéb terhek csökkentése országos léptékű kezelést igényel. Azonban a jelenség negatív hatása már a kisebbségi oktatási rendszerben is lecsapódik. A jelen elemzéshez kapcsolódó harmadik táblázat a rekreáció és a kiegyensúlyozott életvitel kiemelt fontosságát mutatja. Nem mellékes kérdés annak vizsgálata, hogy a kisebbségi oktatási rendszeren belül lehet-e keresni (és találni) olyan saját erőforrásra alapozott megoldásokat, amelyek mérsékelhetik a leterheltség magas szintjét. Valószínűnek látszik, hogy a témáról való nyilvános vagy szakmai diskurzus már önmagában is valamennyire pozitív hatású lehet.

Milyen mértékben nehezítik a pedagógiai pályán való maradást az alábbi tényezők?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Túl sok az adminisztráció	2,0	2,6	3,4	3,0	5,1	6,6	7,3	6,7	92,9	90,8	89,3	90,2
Nem megfelelő a bérezés	5,9	5,2	7,3	6,7	17,9	16,9	19,9	19,1	76,3	77,9	72,8	74,2
Túlságosan nagy az óraterhelés	13,5	14,2	15,6	15,0	26,1	26,9	26,0	26,2	60,4	58,9	58,4	58,9
Nem megfelelő a családok/szülők hozzáállása	5,8	8,1	9,4	8,5	20,4	20,5	22,2	21,6	73,8	71,4	68,4	69,9
Csökken az oktatás/tanulás társadalmi értéke	7,4	7,4	8,5	8,1	16,7	17,5	21,4	19,9	75,9	75,1	70,1	72,0
Megterhelő az ingázás	31,5	35,9	40,0	37,7	21,2	22,5	24,5	47,3	41,6	35,5	38,8	38,8

Milyen mértékben nehezítik pedagógusi munkáját az alábbiak?

	Negatív	Is-is	Pozitív
--	---------	-------	---------

¹ Bakos Kinga a Debreceni Egyetem szociológiai szakos doktoranduszaként végzett reprezentatív adatfelvételt a Hargita megyei pedagógusok körében

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Munkahelyi túlterhelés, stressz	7,9	9,1	12,7	11,2	16,1	16,9	19,5	18,5	75,9	73,9	67,8	70,3
Munkahelyi konfliktusok	53,8	55,5	54,6	54,6	18,9	16,9	18,1	18,1	27,3	27,5	27,2	27,3
Generációs különbségek a kollégák körében	63,1	62,2	65,1	64,3	20,6	20,4	19,5	19,9	16,2	17,4	15,4	15,9
Szellemi környezet hiánya	21,9	23,9	26,1	24,9	26,9	25,4	27,3	26,9	51,2	50,7	46,7	48,1
Vidéki környezet, kis település	47,9	51,7	52,9	51,7	22,9	22,0	24,8	24,0	29,2	26,3	22,4	24,3
Anyagi gondok a családban	35,4	41,4	40,3	39,4	26,0	23,4	25,6	25,3	38,7	35,2	34,2	35,2

Milyen mértékben tartja fontosnak a sikeres pedagógusi munkavégzés szempontjából az alábbiakat?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Pihenés, rekreáció	1,1	0,8	1,1	1,1	6,9	7,4	5,7	6,2	92,0	91,7	93,2	92,7
Kiegyensúlyozott életvitel	0,9	0,8	0,8	0,8	5,5	4,2	4,5	4,6	93,5	95,0	94,7	94,5
A szakterületen kívüli tájékozottság	3,4	2,7	3,4	3,3	18,4	16,4	15,6	16,3	78,2	80,9	81,0	80,4
Közéleti szerepvállalás	21,6	16,8	19,7	19,7	33,7	32,7	33,5	33,4	44,7	50,5	46,8	46,9
Közéleti tájékozódás	6,0	4,9	5,4	5,5	21,6	21,2	22,1	21,9	72,4	73,9	72,5	72,7

4. Társadalmi szerep, beágyazódás megítélése

A kutatási program szakmai indoklásában részletesen is foglalkoztunk a pedagógustársadalom társadalmi szerepével, illetve ennek a szerepnek a kisebbségi társadalomban/közösségekben való mozgásterével, funkciójával. A társadalmi beágyazódás mértéke és formája (akár szélesebb léptékű, akár lokális vagy kistáji legyen) nagyon sokféle kérdést és megközelítési lehetőséget vet fel, ezek egy része társadalomtörténeti tradíció, más része kisebbségpolitikai jellegű normatív elvárás, újabban pedig egyre inkább előtérbe kerülő vidékfejlesztési, településfejlesztési téma. Ebben a témakörben nagyon szorosan összekapcsolódik – úgy a narratívák mint a gyakorlat síkján – az iskola (mint intézmény) és a pedagógus szerepe. Az adatfelvétel során arra kérdeztünk rá, hogy a pedagógusok miként látják az iskola társadalmi beágyazottságával kapcsolatos helyzetet, feladatokat, lehetőségeket, illetve milyen mértékben tartják fontosnak az iskola együttműködését a szülőkkel, a helyi és a megyei intézményekkel. Ezek az adatok – akár az iskola helyi társadalmi szerepével kapcsolatos adatsorozat nézzük, akár a társadalmi szereplőkkel való együttműködést – azt jelzik, hogy az iskola,

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

mint intézmény társadalmi beágyazódása tekintetében a **pedagógusok véleménye, elvárása az erős társadalmi kapcsolatok irányába mutat**. Ez többek között azért fontos információ, mert a tereptapasztalat és a lakosság körében végzett kutatások azt jelzik, hogy maga a társadalmi közeg nem ennyire együttműködés párti. Gyakran és többféle formában lehet találkozni azzal a nyelvi fordulattal, hogy ez vagy amaz „az iskola dolga”, „a tanár/tanító dolga”, „tanítsa/nevelje a gyermeket az iskola” stb. Nem ritka az iskola, a pedagógus „háta mögött” zajló hétköznapi beszédben a kritika, a számon kérő hangvétel, a lefokozó vagy távolságtartó megítélés vagy hangnem. Ezzel szemben a társadalmi tematizációnak ezen a szintjén az együttműködésről kevés szó esik, mégolyan esetben is hiányzik ez a téma, amikor valós együttműködés van. Negatív véleményt, távolságtartó szöveget a helyi intézmények részéről is gyakran lehet hallani. Mindez arra utal, hogy az iskola/pedagógus – társadalmi közeg relációban az együttműködés iránt általában az előbbi a nyitottabb. A viszony felemás jellegéhez nyilván hozzájárulnak a decentralizációs törekvések negatív tapasztalatai, a helyi intézmények jogkörét többször változtató szabályozások, és nagy szerepe lehet a személyes tényezőknek is. Ezek alapján mondhatjuk azt, hogy a társadalmi beágyazódás tekintetében az alábbi táblázatok adatsoraiban nem annyira a mérték, mint sokkal inkább a sorrend kínál hasznos információkat. A legmagasabb mutatók csoportja (szerepvállalás a helyi kulturális életben, a családi nevelés támogatása, a nemzeti identitás erősítését célzó programokban és ünnepeken való részvétel) társadalomtörténeti hagyományok által támogatott, napjainkban újra erősödő funkcióra utal. A társadalmi szereplőkkel való együttműködésben a helyi aktorokkal való együttműködés kapott nagyobb említést. Ebben nyilván az a beállítódás is benne van, hogy a helyi, perszonalizált, egyediesített kapcsolatok értéke magasabb, mint az intézményesített, hivatalos, távolabbi kapcsolatok értéke. Ez rurális környezetben erősebb, és ismételten a társadalmi beágyazottság magasabb fokára, vagy az ilyen állapot elérésének igényére utal.

Véleménye szerint milyen mértékben fontos az iskola helyi (település szintű) szerepe az alábbiakban (1-5)

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Szerepvállalás a helyi kulturális életben	2,6	3,7	3,9	3,6	15,3	13,8	15,6	15,3	82,0	82,5	80,5	81,1
Hivatalos ünnepeken való szereplés	5,0	6,4	5,9	5,8	17,5	18,1	16,8	17,1	77,5	75,4	77,4	77,1
Tudományos ismereterjesztő munka	11,3	10,5	11,5	11,3	30,0	31,5	32,7	32,0	58,7	58,1	55,8	56,7
Felnőttképzés	10,0	10,0	9,2	9,5	22,6	26,1	24,1	24,1	67,4	63,8	66,7	66,4
A családi nevelési hiányosságok pótlása	4,1	6,5	5,7	5,5	15,1	16,0	16,8	16,4	80,8	77,4	77,5	78,1
A nemzeti identitás erősítése	0,9	1,9	2,5	2,1	7,9	10,5	9,9	9,6	91,1	87,6	87,6	88,3

Mennyire tartja fontosnak az iskola együttműködését az alábbi intézményekkel?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Tanfelügyelőséggel	5,2	7,0	5,8	5,8	9,6	14,0	12,0	11,8	85,3	79,0	82,2	82,4

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

Megyei önkormányzattal	7,5	10,8	9,8	9,5	21,9	21,9	24,7	23,7	70,6	67,3	65,5	66,8
Polgármesteri hivattal, önkormányzattal	2,8	3,7	3,1	3,2	13,5	10,8	12,0	12,1	83,7	85,5	84,9	84,7
Egyházzal	4,3	6,5	7,1	6,4	15,0	16,5	16,8	16,4	80,7	77,0	76,1	77,2
Egészségüggyel	3,0	2,7	2,8	2,8	15,0	16,0	15,2	15,2	82,1	81,2	82,0	81,9
Szülőkkel	0,2	0,5	0,6	0,5	2,9	1,7	2,1	2,2	96,9	97,8	97,3	97,3
Vállalkozásokkal	9,3	9,2	9,2	9,2	21,3	24,6	23,4	23,2	69,5	66,1	67,4	67,6

5. Az oktatói-nevelői munka feltételrendszeréről

Ebben a kutatásban kisebb hangsúlyt kaptak az intézményi szakmai munka jellegével, annak jobbításával foglalkozó kérdések. Ezeknek a kérdésköröknek a vizsgálata csak ezekre a témákra irányuló kutatási programmal lenne lehetséges. A következő táblázat adatsoraiban is a legfontosabb információ a sorrend. Ez utal a szakmai munka kereteit vagy tartalmát befolyásoló hiányosságokra, illetve egyben a továbblépési, fejlesztési igényekre. Ezek a mutatók arra utalnak, hogy a pedagógustársadalom számára az oktatói-nevelői munka tartalmi oldala jóval fontosabb, mint ahogyan az a közbeszédben, a hivatalos narratívákban, a kisebbségi oktatási szakpolitikai diskurzusban vagy a médiában megjelenik. Magasabb említési értékkel három olyan komponens kerül előtérbe (eszközellátás, módszertan aktualizálás, tananyag megújítás) amelyek – hiányosság esetén – egyenként is nehezen kezelhető fejlesztési feladatot jelentenek, a három együtt pedig különösen. Ezekben a témákban az álláspontok rendszerszinten koherensek (a nemleges válaszok aránya csekély, a bizonytalan válaszok aránya kicsi). A kérdéskör fontosságára való tekintettel azt lehet javasolni, hogy megyékként vagy akár kisebb térségekként szükség lenne olyan adatfelvételre, amely nem iskolák vagy szaktárgyak mentén, és nem számszerűen venné számba az oktatói-nevelői munka fentebb jelzett feltételeit, hanem a pedagógusok egyéni véleménye és értékelése alapján (saját oktatói-nevelési gyakorlatuk és igényük szemszögéből milyenek ezek a feltételek?)

Mennyire tartja fontosnak az iskola működésében az alábbiakat?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
A tananyaga megújítása	2,2	2,6	3,1	2,8	10,9	10,9	8,7	9,5	86,9	86,5	88,2	87,7
Digitális tananyagok felhasználása	3,7	3,0	3,2	3,3	16,2	18,0	16,9	16,9	80,1	79,0	79,9	79,8
Térségi, megyei tapasztalatcserék	6,2	7,7	5,4	5,9	20,5	23,6	22,3	22,1	73,3	68,7	72,3	72,0

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

szervezése												
Didaktikai, műszaki eszközökkel való ellátás növelése	1,2	1,1	1,1	1,1	5,1	6,5	5,6	5,7	93,7	92,5	93,3	93,2
Magyarországi szakmai utak, együttműködések	5,8	5,7	6,1	6,0	18,7	21,3	20,8	20,4	75,6	73,0	73,1	73,6
Nemzetközi együttműködések, programok	5,6	5,9	6,2	6,0	18,8	22,0	20,6	20,4	75,7	72,0	73,3	73,6
Oktatási módszerek frissítése	1,6	1,9	2,3	2,1	9,3	11,5	8,1	8,8	89,1	86,7	89,6	89,1

6. Társadalmi megítélés

A pedagógusok munkájának társadalmi megítélése akkor is fontos, ha csupán az úgynevezett kötelező oktatói-nevelői funkcióhoz kapcsolatosan vizsgáljuk. Kisebbségi környezetben erre még rátevéődnek a rendszer saját mozgásteréből adódó többlet jellegű társadalmi szerepek. A válaszolók nagy többsége azt jelzi, hogy **a társadalmi megbecsülés tekintetében csökkenést tapasztal**, és ehhez a benyomáshoz hozzájárul az is, hogy a média – véleményük szerint nem értékeli kellőképpen a munkájukat. A pedagógusokra irányuló viszonyulások változása minden bizonnyal kapcsolatban van az iskola és a tanulás társadalmi szerepének csökkenésével. Ennek a folyamatnak – más kutatási programok során – több jelét is tapasztaltuk például a székelyföldi térségben. A kisebbségi közösség és az oktatási rendszer egésze szemszögéből ez a jelenség egyértelműen negatív. Bár a kérdőívre válaszolók nagy többsége szerint a társadalmi megítélés változása alapvetően a pedagógus személyiségétől és munkájától függ, a valóságban a helyzet ennél összetettebb. A tanulás, az iskola, a pedagógus társadalmi presztízsének csökkenésében globális vagy legalábbis az iskolarendszeren kívüli tényezők is szerepet játszanak, ezért a folyamat kezelése meghaladja a pedagógusok cselekvési lehetőségeit. Csak példaként jelezzük, hogy a médiaértékelő/támogató munkájának csökkenése ma már lényeges mértékben kiváltható, a digitális eszközök és felületek sok lehetőséget kínálnak az iskolák és a pedagógusok munkájának rendszeres társadalmi megjelenítésére, és ugyanilyen lehetőségek adóttak az oktatási rendszer egészének megjelenítése terén is. Amint azt az ezzel a témakörrel kapcsolatos második táblázat adatai mutatják, az ilyen irányú lehetőségek és a lehetőségekkel való élés között egyelőre elég jelentős szakadék van. A saját erőforrásból történő mediatiszációs és marketing tevékenységnek alig a válaszolók fele tulajdonít igazán jelentőséget.

Milyennek látja/érezkeli a pedagógusok társadalmi megítélését?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
A pedagógus személyiségétől, munkájától függ	6,4	6,7	6,5	6,5	19,6	18,4	18,6	18,8	74,0	75,0	74,9	74,7

PEDAGÓGUSOK A ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSBAN

Kutatási program – 2017.

Ezen a téren csökkenést tapasztalok	11,4	10,9	13,4	12,6	24,8	29,5	27,4	27,2	63,8	59,6	59,3	60,2
Családonként változik	5,8	4,1	5,0	5,0	25,8	28,9	27,0	27,1	68,4	67,0	68,0	67,9
A média nem értékeli a pedagógusok munkáját	14,8	10,3	14,7	14,1	29,7	25,7	29,7	29,1	55,6	64,0	55,6	56,8
Városban vagy jobb iskolában ez nem gond	24,0	25,8	26,3	25,7	32,3	36,9	37,8	36,6	43,7	37,4	35,9	37,7
Szemtől-szembe dicsérnek, a hátunk mögött leértékelnek	27,8	26,0	30,6	29,4	35,9	33,4	34,4	34,5	36,3	40,6	35,0	36,1

Véleménye szerint mennyire erősítenék a pedagógusok társadalmi megítélését/megbecsülését az alábbiak?

	Negatív				Is-is				Pozitív			
	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG	P	BE	SZ	ÁTLAG
Az iskola és a szülők közti jobb együttműködés	1,2	2,3	2,9	2,5	10,9	9,7	13,1	12,2	87,9	87,9	84,0	85,3
Magasabb bérezés	8,2	6,3	9,5	8,8	15,5	15,8	15,6	15,6	76,2	77,9	74,8	75,5
Több idő és több támogatás az extracurriculáris tevékenységek számára	13,9	11,8	11,5	12,0	22,1	25,1	24,1	23,8	64,1	63,1	64,4	64,1
Az iskolák marketing tevékenységének fokozása	12,8	14,2	13,9	13,7	28,6	33,5	34,4	33,1	58,6	52,2	51,7	53,2
Több hír a médiában az iskolákról	16,2	18,5	21,6	20,0	34,4	33,5	34,0	34,0	49,4	48,1	44,4	46,0
A kötelező óraszámok csökkentése	42,5	42,0	43,5	43,1	28,9	27,5	28,5	28,4	28,5	30,5	28,0	28,5